

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมชุมชนบ้านรุน
ตำบลอาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์

Public participation in preserving and inheriting traditions and culture of
Ban Run Community, Aphon Subdistrict, Bua Chet District, Surin Province

ชนิษฐา จิตรรักษ์^{1*}

Kanittha Jitrak¹

¹บ้านโพธิ์ใหญ่ ตำบลอาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์; Ban Pho Yai, Aphon Subdistrict, Bua Chet District, Surin Province

*Corresponding Author; e-mail : Kanitta1125381995@gmail.com

Received : January 28, 2022; Revised : March 26, 2022; Accepted : March 27, 2022

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์สืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนบ้านรุน ตำบลอาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ 2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์สืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนบ้านรุน ตำบลอาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ 3. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์สืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนบ้านรุน ตำบลอาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ เป็นกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชน โดยเริ่มจากการกระตุ้นจิตสำนึกและความรับผิดชอบของประชาชนในชุมชนให้มีจิตสาธารณะ แล้วร่วมกันคิดร่วมกันจัดหาร่วมกันเรียนรู้ วิเคราะห์ เพื่อให้รู้และเข้าใจตนเองโดยใช้กระบวนการชุมชน ผ่านกระบวนการพัฒนาประชาชนสังคมโดยการจัดตั้ง รวมกลุ่มของประชาชน คือการสำรวจข้อมูลปัญหาและศักยภาพของชุมชน การวิเคราะห์สาเหตุ แนวทางแก้ไข แล้วกำหนดอนาคตและทิศทางการพัฒนาตนเอง หมู่บ้านและชุมชนในลักษณะจากชุมชน โดยชุมชนและเพื่อชุมชนซึ่งเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนของชุมชน โดยได้รวบรวมข้อมูลของชุมชนในด้านต่าง ๆ ตลอดจนสภาพปัญหาของชุมชน แล้วกำหนด ทิศทางที่จะนำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาชุมชนสู่อนาคตที่ชุมชนต้องการ ตลอดจนเป็นบทเรียนในการพัฒนาหมู่บ้านโคกภาพรวม ซึ่งจะประโยชน์ต่อชุมชนและให้การสนับสนุนของส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นรูปธรรมโดยมีกรอบแนวคิดพื้นฐานการมีส่วนร่วม 4 ด้าน คือ 1.การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decisionmaking) 2.การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) 3.การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) และ 4.การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

คำสำคัญ (Keywords) : การมีส่วนร่วม, ประเพณี, วัฒนธรรม

Abstract

The objectives of this research are: 1. To study community participating and inheriting traditions and culture in the Ban Run community, Bua Chet District, Surin Province. 2. To study problems and obstacles of community participation in conservation. Inheriting traditions and culture in the Ban Run community, Aphon Subdistrict, Bua Chet District, Surin Province. 3. To study ways to promote community participation in preserving and inheriting traditions and culture in the Ban Run community, Aphon Subdistrict, Bua Chet District, Surin Province. 4. To study the community's participation in the conservation of traditions and culture in the Ban Run community, Aphon Subdistrict, Bua Chet District, Surin Province. The research is a community-based research, starting from stimulating the awareness and responsibility of the community to have a public spirit, then thinking and organizing together to learn, analyze, to know and understand oneself using the community process through the community development process by establishing a community group, which is the survey of community problems and potential, community analysis, cause analysis, then determine the future and direction of self-development, village and community in the form of from community by community and for community which is strengthening and self-reliance of the community by collecting community data in various aspects, as well as the community's current problems, then determine the direction to be implemented to have an effective performance in community development towards the future that the community needs, as well as being a lesson in developing the village overall, which will be beneficial to the community and receive support from related parties in a concrete form by having a basic concept of community participation 4 aspects, namely 1. Community participation in decision making (Decisionmaking) 2. Community participation in implementation (Implementation) 3. Community participation in receiving benefits (Benefits) and 4. Community participation in evaluation (Evaluation)

ture in the Ban Run community, Aphon Subdistrict, Bua Chet Dist Province. It is a learning process and participation of people in the village and mmunity. It starts with stimulating the consciousness and responsibili ople in the community to have public consciousness. Then think together Co her to learn and analyze in order to know and understand yourself community process. Through the process of developing people and society by establishing group of people It is a survey of problems and potential of the community. Analysis of causes, solutions, and then determining the future and tion of self-development. Villages and communities in nature fr community By the community and for the community, which strengthens and sustainable self-reliance of the community By collecting community inform various resistances as well as community problems, then determining directions that will lead to effective action in developing the community into the future that the community desires. As well as being a lesson in overall village development. This will be beneficial to the community and provide concrete support to the relevant sections. There is a basic concept of participation in 4 areas: 1. Participation in decision making. 2. Participation in operations. (Implementation) 3 . Participation in receiving benefits (Benefits) and 4.Participation in evaluation (Evaluation)

Keywords : Participation, tradition, culture

บทนำ (Introduction)

สังคมไทยในปัจจุบันมีความหลากหลายทางประเพณีวัฒนธรรมแตกต่างกันตามบริบทท้องถิ่นบางสิ่งบางอย่างแต่ละพื้นที่มีลักษณะที่เหมือนกันมีความคล้ายกัน แต่ลักษณะประเพณีและวัฒนธรรม บางอย่างแตกต่างกัน ตามลักษณะของภูมิประเทศ สิ่งแวดล้อม ความเป็นอยู่ ความคิดความเชื่อ ศาสนา และความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม ถือเป็นธรรมชาติโดยที่รากฐานด้านความคิดแบบดั้งเดิม ของสังคมไทยมีลักษณะปรากฏเด่นชัดทางด้านวัฒนธรรมประเพณี สังคมไทยนั้นถือได้ว่าเป็นสังคม ชาวพุทธ เพราะความที่ประชาชนภายในประเทศนับถือพระพุทธศาสนา มีจำนวน ร้อยละ 93.5 ของประชากรในประเทศไทย ทำให้รากฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณีวัฒนธรรมของสังคมไทยทั่วทั้งประเทศจะเกิดจากพระพุทธศาสนาตามบริบทของพื้นที่นั้นๆ ภาคตะวันออกฉียงเหนือเป็นพื้นที่หนึ่งของประเทศไทย ที่มีมรดกทางวัฒนธรรม ประเพณี และธรรมชาติในแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ที่มีคุณค่าและมีความสำคัญโดดเด่น ที่เป็นเอกลักษณ์ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมที่สำคัญที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์สืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนบ้านรูน ตำบลอาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์สืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนบ้านรูน ตำบลอาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์สืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนบ้านรูน ตำบลอาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์

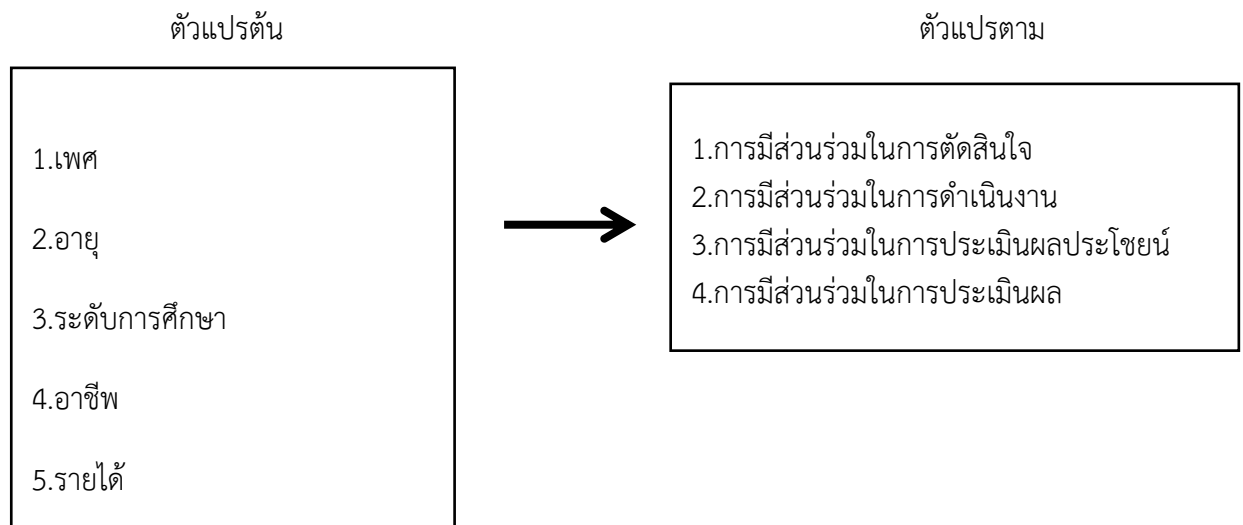
การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

ครูปลัดทิวภาฯ ภัทราโณ (หน่อต้อย). 2563. การวิจัยเรื่อง “การอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมล้านนาของเยาวชนในหมู่บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมล้านนาของเยาวชนหมู่บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาการสร้างอัตลักษณ์ทางประเพณีวัฒนธรรมการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมล้านนาของเยาวชนหมู่บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ 3) เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมล้านนาของการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมล้านนาของเยาวชนหมู่บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติ โดย 1) เชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจาก เอกสารที่เกี่ยวข้องและสนทนากลุ่มศึกษาความเห็นของของผู้ที่เกี่ยวข้อง 2) เชิงปฏิบัติการ โดยศึกษาจากเยาวชนในหมู่บ้านดงป่าจั่วที่เข้าร่วมโครงการ ผลวิจัยพบว่า การอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมล้านนาของเยาวชนหมู่บ้านดงป่า โดย การปลูกจิตสำนึกให้กับเยาวชนได้ตระหนักถึงคุณค่าแก่นสาระและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรมล้านนา เช่น ประเพณียี่เป็ง เพื่อเป็นการรักษาฟื้นฟู โดยการเลือกสรรภูมิปัญญาที่กำลังสูญหาย หรือที่สูญหายไปแล้วมาทำให้มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต ริเริ่มสร้างสรรค์และปรับปรุงภูมิปัญญาให้เหมาะสมกับยุคสมัยและเกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การถ่ายทอด โดยการนำภูมิปัญญาที่ผ่านมามีเลือกสรรกลั่นกรองด้วยเหตุและผลอย่างรอบคอบ และรอบด้าน แล้วไปถ่ายทอดให้คนในสังคมได้รับรู้ ส่งเสริมกิจกรรม โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายการสืบสานและพัฒนาภูมิปัญญาของชุมชน การเผยแพร่แลกเปลี่ยน โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาและวัฒนธรรมอย่างกว้างขวางการสร้างอัตลักษณ์ทางประเพณีวัฒนธรรมของเยาวชนหมู่บ้านดงป่าจั่ว กระบวนการสร้างอัตลักษณ์เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ทั้งระหว่างสังคมชุมชนและตัวบุคคล โดยการร่วมกันสร้างอัตลักษณ์ของล้านนา เช่นการสร้างโคมในประเพณียี่เป็ง ซึ่งแฝงไปด้วยเรื่องราวของวิถีชีวิต ความเชื่อและความศรัทธาที่มีต่อพุทธศาสนา ในวัฒนธรรมชาวล้านนา ซึ่งเป็นมากกว่าสิ่งของที่ถูกคิดประดิษฐ์ขึ้น เพื่อใช้งานในประเพณีวัฒนธรรมเท่านั้น แต่เป็นเรื่องราวของงานหัตถศิลป์ที่เกิดขึ้น ควบคู่กับเรื่องราววิถีชีวิต ความศรัทธา ความเชื่อ จารีตประเพณีของชาวล้านนา ที่สั่งสมส่งต่ออย่างรุ่นสู่รุ่น เกิดเป็นงานศิลปหัตถกรรมที่มีความงดงาม ซึ่งอาจจะแสดงถึงสว่างไสวรุ่งโรจน์ให้กับชีวิตของชาวล้านนาและเพื่อเป็นพุทธานุชา เทพารักษ์ ทำให้บ้านมีแสงสว่าง เป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัวให้อยู่เย็นเป็นสุขตลอดไปรูปแบบการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมล้านนาของเยาวชนหมู่บ้านดงป่าจั่ว เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการเรื่องประเพณีวัฒนธรรมล้านนา คือประเพณียี่เป็งที่เป็นประเพณีที่โดดเด่นของคนล้านนามีการร่วมอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นยี่เป็ง เยาวชนได้เรียนรู้วิถีชีวิตของคนโบราณที่มีชีวิตแบบเรียบง่าย และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เรียนรู้ เรื่องการอนุรักษ์การเล่นแบบพื้นบ้านของท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นอันทรงคุณค่าวิถีการใช้ชีวิตแบบพอเพียง ตามแนวราชดำริของพระเจ้าอยู่หัวรัชการที่ 9 โดยใช้วิถีการดำเนินชีวิตกับประเพณีวัฒนธรรม รู้ถึงคุณค่าของวัฒนธรรม และรู้จักและหวงแหนบ้านเกิดของตนเองมากยิ่งขึ้นสามารถสังเคราะห์รูปแบบได้ 3 ประการหลัก คือ 1) การใช้ชุมชนเป็นฐาน 2) การสร้างกระบวนการการเรียนรู้ที่วัด และ 3) การจัดการความรู้ ที่โรงเรียน

อัญชลี จันทาโก.2556. การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและการอนุรักษ์ ส่งเสริมและสืบทอดการแสดงพื้นเมืองจังหวัดสุพรรณบุรีอย่างมีส่วนร่วม ดำเนินการวิจัยโดยการสัมภาษณ์ สนทนากลุ่มและประชุมกับผู้รู้ ผู้ปฏิบัติและผู้ที่เกี่ยวข้อง

เกี่ยวกับการแสดงพื้นเมืองสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า การแสดงพื้นเมืองสุพรรณบุรี เป็นการละเล่นในวิถีชีวิตคนสุพรรณบุรี มีมากกว่า 100 ปี ปัจจุบันกำลังจะขาดหายไป เนื่องจากขาดการส่งเสริม การสนับสนุนให้มีการแสดงพื้นเมืองจากหน่วยงานท้องถิ่น มีผู้สนใจสืบทอดน้อยลง ผู้รู้ที่เกี่ยวข้องต้องการให้มีการอนุรักษ์ส่งเสริม สืบทอดการแสดงพื้นเมือง โดยความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ และได้ร่วมกันกำหนดรูปแบบการอนุรักษ์ ส่งเสริมและสืบทอดการแสดงพื้นเมือง โดยการปฏิบัติจากหลายฝ่ายคือ จัดให้มีการแสดงพื้นเมืองเพลงอีแซว ในงานเทศกาลประจำปีวัดป่าเลไลยก์ในช่วงงานวันสงกรานต์และวันลอยกระทง รูปแบบการแสดงมีการบอกเล่าความเป็นมาของเพลงพื้นเมืองสุพรรณบุรีสาธิตเพลงอีแซวจากพ่อเพลง แม่เพลงที่มีชื่อเสียงในสุพรรณบุรี และการแสดงเพลงอีแซว จากนักเรียนในโรงเรียนต่างๆ ของสุพรรณบุรี โดยก่อนการแสดงจัดให้นักเรียนได้รับการฝึกอบรมถ่ายทอดการแสดงพื้นเมืองเพลงอีแซวจากศิลปินพื้นเมืองที่มีชื่อเสียง ผลการจัดกิจกรรมการแสดงพื้นเมืองเพลงอีแซวโดยความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ เป็นดังนี้ 1) การอนุรักษ์ ดำเนินการโดยศิลปินแห่งชาติ “แม่ขวัญจิต ศรีประจันต์” ศิลปินพื้นบ้านดีเด่น “ครูสุจินต์ศรีประจันต์” และครูเพลง “แม่สำเนียง ชาวปลายนา” ร่วมกันอนุรักษ์โดยถ่ายทอดการแสดงพื้นเมืองแบบดั้งเดิมให้กับนักเรียนในโรงเรียนที่สนใจ 2) ส่งเสริมการแสดงพื้นเมืองโดยองค์การบริหารส่วนตำบล สนับสนุนให้มีการอบรมถ่ายทอดเพลงพื้นเมืองแก่เยาวชนและ 3) การสืบทอด โดยเยาวชนเรียนรู้จากครูเพลงพื้นเมือง และมีเวทีการแสดงในท้องถิ่นให้ประชาชนได้ชมอย่างต่อเนื่อง

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) (ถ้ามี)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์สืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนบ้านรุน ตำบลอาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

- 1 รูปแบบการวิจัย
- 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์สืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนบ้าน
รูน ตำบลลาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) ระหว่าง
การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยแบ่ง
การวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นสำหรับเก็บรวบรวม
ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) เป็นเครื่องมือ
สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ดังต่อไปนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่บ้านน หมู่
ที่ 7 ตำบลลาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ มีจำนวน 587 คนกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
ครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนบ้านรูนตำบลลาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้
โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตร (Taro Ya mane) เพราะฉะนั้น จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 238 คน

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) การสุ่มกลุ่มอย่างใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นประกอบด้วยขั้นตอน
ดังนี้

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นส่วนโดยพิจารณาจากจำนวนประชากรเพื่อให้ได้ข้อมูลมี
ลักษณะกระจายให้สัมพันธ์สัดส่วนของประชากร โดนการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling
โดยใช้ชุมชนทั้งหมด 238

เป็นระดับในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างเป็นสัดส่วนโดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละชุมชน} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด } X \text{ จำนวนประชากรในแต่ละชุมชน}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์สืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนบ้าน
รูน ตำบลลาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ 1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์สืบทอด
ประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนบ้านรูน ตำบลลาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัด 2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการ
มีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์สืบทอดประเพณีวัฒนธรรมในชุมชนบ้านรูน ตำบลลาโพน อำเภอบัวเขต
จังหวัดสุรินทร์ 3.) เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์สืบทอดประเพณีและ
วัฒนธรรมในชุมชนบ้านรูนตำบลลาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งจำนวน 10 คน ในส่วนของการวิจัย
เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับประเพณี และวัฒนธรรม พร้อมทั้งขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดมาบูรณาการเพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระตามขอบเขตของการวิจัย

หลังจากได้แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพให้กับประชาชนนำไปเป็น กรอบในการสร้างเครื่องมือในการสัมภาษณ์ ในประเด็นเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมบนฐานภูมิปัญญา ท้องถิ่น ชุมชนบ้านรุน ตำบลอาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

วิจัยเชิงปริมาณ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนบ้านรุน ตำบลอาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตร (Tar Yamane) จำนวน 238 คน

วิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มตัวอย่างจากการดำเนินการ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) ครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

การรวบรวมเอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสารสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง "การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์สืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนบ้านรุน ตำบลอาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

ผู้วิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพรรณนา ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์สืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนบ้านรุน ตำบลอาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับค่าเฉลี่ยออกเป็นช่วงดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ยเกณฑ์ 4.50-5.00 กำหนดให้อยู่ใน มากที่สุด หรือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ค่าเฉลี่ยเกณฑ์ 3.50-4.49 กำหนดให้อยู่ใน มาก หรือ เห็นด้วย

ค่าเฉลี่ยเกณฑ์ 2.50-3.49 กำหนดให้อยู่ใน ปานกลาง หรือ ไม่แน่ใจ

ค่าเฉลี่ยเกณฑ์ 1.50-2.49 กำหนดให้อยู่ใน น้อย หรือ ไม่เห็นด้วย

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนบ้านรุน ตำบลอาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ " ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 238 ชุด มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้

- 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนบ้านรุน ตำบลอาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์
- 4.3 ผลการทดสอบสมมติฐาน
- 4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนบ้านรุน ตำบลอาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์
- 4.5 สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 238 คน
จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ แสดงด้วยความถี่และร้อยละ มี
รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ดังนี้ (n = 238)

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	111	46.6
หญิง	127	53.4
รวม	238	100.0
อายุ		
18-30 ปี	70	29.4
31-40 ปี	46	19.3
41-50 ปี	69	29.0
51-60 ปี	37	15.5
60 ปีขึ้นไป	16	6.7
รวม	238	100.0
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	93	39.1
มัธยมศึกษา/ปวช.เทียบเท่า	115	48.3
อนุปริญญา/ปวส	8	3.4
ปริญญาตรี	18	7.6
ปริญญาโท หรือสูงกว่า	1	4
อื่น ๆ ระบุ.....	3	1.3
รวม	238	100.0
อาชีพ		
เกษตรกร	37	15.5
ค้าขาย	54	22.7
รับราชการ	39	16.4
รับจ้าง	45	18.9
อื่น ๆ เช่น ว่างงาน	63	26.5
รวม	238	100.0
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	37	15.5
5,000-10,000 บาท	54	22.7
15,001-20,000 บาท	39	16.4
10,001-20,000 บาท	45	18.9
20,000 ขึ้นไป บาท	63	26.5
รวม	238	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนบ้านรุน ตำบลอาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ " จำแนกได้ดังนี้

เพศ จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 53.4 ส่วนเพศชาย จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 46.6 ตามลำดับ

อายุ จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 18-30 ปีขึ้นไปจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4 รองลงมาอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 รองลงมาอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 และอายุระหว่าง 51-60 ปีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 15.5 รองลงมาอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7ตามลำดับ

ระดับการศึกษา จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. เทียบเท่าจำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3 รองลงมาได้มีการศึกษาระดับต่ำ ธยมศึกษา เทียบเท่าจำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 39.1 รองลงมาได้มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6 รองลงมาได้มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4 และไม่ได้ศึกษา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ตามลำดับ

อาชีพ จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 71.8 รองลงมาอาชีพรับจ้าง จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 และอาชีพอื่น ๆ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 รองลงมาอาชีพรับราชการ มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6 และมีอาชีพค้าขาย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6 ตามลำดับ

รายได้ต่อเดือน จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า 20,000 บาท จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 รองลงมามีรายได้ระหว่าง 5,000-10,000 บาทจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ รองลงมามีรายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท มีจำนวน 45 คนคิดเป็นร้อยละ 18.9 และมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 มีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 15.5 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการดำเนินการวิจัยการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนบ้านรุน ตำบลอาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์สืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนบ้านรุน ตำบลอาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์สืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนบ้านรุน ตำบลอาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์สืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนบ้านรุน ตำบลอาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง "การมีกรรมมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนบ้านรุน ตำบลอาโพน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ " ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรนำไปปฏิบัติเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ ดังต่อไปนี้

1. ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ของชุมชนควรที่จะประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนรับรู้และ รับทราบถึงแผนหรือขั้นตอนประชาชนไม่เข้าใจในแต่ละเรื่อง แต่ละด้านของการร่วมงาน/กิจกรรม ต่าง ๆ
2. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานมากขึ้น ไม่ควรพรรค พวกจนทำให้คนดีมีฝีมือไม่มีโอกาสทำงาน และควรจะมีการนำความคิดเห็นประชาชนมา ประยุกต์ใช้ให้มีการพัฒนาบ้าง
3. ควรมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมาให้ถูกต้องกับความจริง ทั้งยังมีการชี้แจงรายละเอียดด้านงบประมาณในกิจกรรมต่าง ๆ และการบริหารงานด้านอื่นๆรวม ไปถึงการทำประชาวิจารณ์ทุกครั้งก่อนที่จะมีการจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนชุมชนได้รับทราบด้วย

เอกสารอ้างอิง (References)

- สุดใจ วรรณวิจิต. (2563). *การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรกร* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภูมิปัญญาท้องถิ่น]. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- นางรัตนรุจน์ สุพรรณ. (2559). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์เมืองเก่านครศรีธรรมราช* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภูมิปัญญาท้องถิ่น]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปรัชญา เวสารัชช .(2528). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นฤมล ศิลปะชัยศร. (2560). *กระบวนการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการทำกระดาษช่อเพื่องานศิลปะไทยเชิงพาณิชย์* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภูมิปัญญาท้องถิ่น]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์